

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
КАФЕДРА Економічної теорії і права

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

« 29 »

20 19 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи ринкових відносин

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 263 «Цивільна безпека» _____
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма _____ «Охорона праці» _____
(назва освітньої програми)
освітній ступінь _____ бакалавр _____
(назва освітнього ступеня)
форма навчання _____ денна _____
(денна, заочна, вечірня)
розробник _____ Кірієнко Ольга Миколаївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В дисципліні надається аналіз суті, структури, функцій та механізму функціонування ринку, еволюції ринкових відносин і конкуренції. Обґрунтування необхідності державного регулювання економіки та основних його інструментів. Опанування методами розрахунку основних макроекономічних показників та визначення їх динаміки. Вивчення форм прояву макроекономічної нестабільності. Аналіз фіскальної та монетарної політики держави та результатів впливу держави на економіку за допомогою їх інструментів.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				IV
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30			30
лекції	30			30
лабораторні роботи				
практичні заняття				
Самостійна робота, у т.ч:	60			60
підготовка до аудиторних занять	30			30
підготовка до контрольних заходів	10			10
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20			20
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю				залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: закріплення у студентів основ економічних знань та формування економічного мислення, оволодіння науковими методами аналізу економічних явищ, надбання навичок практичного рішення економічних задач, вміння самостійно досліджувати економічні процеси та їх зміни у суспільстві, надавати їх особисту оцінку, використовувати отримані знання в особистій професійній діяльності.

Завдання дисципліни: вивчення методів дослідження макроекономічних процесів, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, інструментів впливу держави на макроекономічні пропорції, теоретичних моделей та практичних можливостей економічного зростання національної економіки. Визначення місця і ролі підприємства в економічній системі, характеру функціонування в залежності від умов конкуренції.

Пререквізити дисципліни. «Філософія», «Політологія», «Соціологія», «Вища математика».

Постреквізити дисципліни. «Соціально-економічні основи охорони праці та економіка безпеки праці», «Соціальне значення охорони праці та економічна безпека праці», а також у подальшій професійній діяльності.

Компетентності: **ЗК01.** Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. **ЗК03.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК06.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК07.** Навички міжособистісної взаємодії. **ЗК08.** Здатність працювати як в команді, так і автономно. **ЗК10.** Прагнення до збереження навколишнього середовища. **ЗК12.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. **ФК01.** Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

Заплановані результати навчання. **РН 03.** Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій. **РН04.** Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності.

Методи навчання:

1. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, розповідь, лекція, бесіда, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування);

2. Методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, забезпечення успіху в навчанні, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні).

Форми навчання: групові, колективні, індивідуальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Загальні основи ринкових відносин					
Економічна система суспільства та типи економічних систем.	6	2			4
Товарна форма організації суспільного виробництва.	12	4			8
Ринок: сутність, структура та інфраструктура.	12	4			8

Підприємництво та підприємства.	6	2			4
Доходи та форми їх отримання.	6	2			4
Конкуренція та монополія у ринковій економіці.	12	4			8
Динаміка національного виробництва	6	2			4
Зайнятість та безробіття	6	2			4
Інфляція.	6	2			4
Фіскальна політика держави та її інструменти.	6	2			4
Монетарна політика держави та її інструменти.	12	4			8
Всього годин	90	30			60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

	Тема занять	Кількість годин
1	Економічна система суспільства та типи економічних систем.	2
2,3	Товарна форма організації суспільного виробництва.	4
4,5	Ринок: сутність, структура та інфраструктура.	4
6	Підприємництво та підприємства.	2
7	Доходи та форми їх отримання.	2
8,9	Конкуренція та монополія у ринковій економіці.	4
10	Динаміка національного виробництва	2
11	Зайнятість та безробіття	2
12	Інфляція.	2
13	Фіскальна політика держави та її інструменти.	2
14,15	Монетарна політика держави та її інструменти.	4
	Всього годин	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття не передбачені навчальним планом.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	підготовка до аудиторних занять	30
	підготовка до контрольних заходів	10
	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20
1	Відносини власності	2
2	Товар і його властивості	2
3	Інфраструктура ринку	2
4	Підприємство як товаровиробник	2
5	Показники національної економіки	4
6	Сукупний попит та сукупна пропозиція	2
7	Механізми регулювання національної економіки	2
8	Соціальний захист населення	4
	ВСЬОГО	60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними методами контролю є усний, письмовий, тестовий і практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

З дисципліни «Основи ринкових відносин» передбачено 1 змістовий модуль.

Критерії оцінки виконання завдань змістового модуля 1. Загальні основи ринкових відносин

Структура кожного завдання контрольної роботи складається з двох типів питань.

– 1 теоретичне питання (50 балів студент отримує за виконання теоретичного питання);

– 10 тестових завдань (50 балів за виконання 10 тестових питань (по 5 балів за кожну правильну відповідь)).

Максимальну оцінку за теоретичне питання студент отримує, якщо дав повну, правильну і обґрунтовану відповідь, самостійно зробив узагальнення та висновки.

– 45-49 балів, якщо студент у повному обсязі розкрив питання за структурою та його змістом;

– 35-44 балів, якщо студент в основному розкрив зміст питання, але у відповідях допущено незначні помилки;

– 24-34 балів, якщо виклав матеріал логічно та послідовно, але не зміг зробити узагальнень і висновків;

– 10-23 балів, якщо студент в основному розкрив зміст теоретичного питання, але відсутня системність знання матеріалу курсу;

– 1-9 балів, якщо студент висвітлює окремі фрагменти, які не пов'язані між собою;

Студент отримує 0 балів, якщо теоретичне питання не розкрито, відповідь неправельна, студент не має чіткого уявлення про дисципліну.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума балів виконання завдань змістового модуля 1 «Загальні основи ринкових відносин».

Порядок зарахування пропущених занять. Кожне пропущене лекційне заняття відпрацьовується методом усного опитування з основних положень теми.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича.- К.: Знання, 2007.
2. Гальчинский А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічної теорії: Підручник. - К.: «Вища школа», 1995.
3. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка. Навчальний посібник/ За ред. З.Г. Ватаманюка, С.М. Панчишина. – К.: ВД «Альтернативи», 2001.
4. Економічна теорія: Підручник/ За ред. В.М. Тарасевича.- Київ: Центр навчальної літератури, 2006.
5. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича.- К.: Знання-Прес, 2007.
6. Економічна теорія. Посібник вищої школи (Воробйов Є.М., Гриценко А.А., Лісовицький В.М., Соболев В.М.)/ Під загальною редакцією Воробйова Є.М. – Харків- Київ, 2003.
7. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008.
8. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. Посіб.- 2-ге вид., випр. і. доп.- К.:Знання, 2007.
9. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник/ Г.Н. Климко, В.П. Нестеренко, Л.О. Каніщенко та ін.- К.: Вища шк.- Знання, 1997.
10. Основи економічної теорії/ С.В. Мочерний, С.А. Єрохін, Л.О. Каніщенко та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997.

11. Основи економічної теорії: Підручник: У 2 кн. Кн.1: / За ред. Ю.В. Ніколенка. – К.: Либідь, 1998.
12. Пилипенко Г.М. Макроекономіка: Навч. посібник.- Д.: Національний гірничий університет, 2006.
13. Політекономія: Уч. посібник/ За ред. В.М. Хоменка. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2003.
14. Світова економіка: підручник/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач та ін.- К.: Либідь, 2007.
15. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика: Учебник/ Под общей ред. д.э.н., проф. А.В. Сидоровича – М.: Изд-во «Дело и Сервис», 2004.
16. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основы экономики: Учеб. пособие – К.: Вища шк., 1998.
17. Курс экономической теории: Учебное пособие/ Под ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселёвой.- Киров: Издательство «АСА», 1996.
18. Макконнелл К., Брю С., Флинн Ш. Экономикс: принципы, проблемы и политика - М.: ИНФРА-М, 2016.
19. Основы экономической теории: Учебник/ С.В. Мочерный, В.К. Симоненко, В.В. Секретарюк, А.А. Устенко; Под общ. ред. С.В. Мочерного. – К.: «Знання», КОО, 2000.
20. Петруня Ю.Е., Задоя А.А. Основы экономической теории: Учеб. пособие.- К.: Знання, 2008.
21. Хоменко В. М. Політекономія: Уч. посібник– Дніпропетровськ: ПДАБА, 2013.
22. Экономическая теория. Учебник/ Под общей ред. акад. В.И. Видяпина, А.И. Добрынина, Г.П. Журавлёвой, Л.С. Тарасевича. – М.: ИНФРА – М, 2003.
23. Экономическая теория/ Под ред. проф. А.И. Добрынина, проф. Л.С. Тарасевича, учебник для ВУЗов, 3-е изд. – С-Пб: Изд. СПб ГУЭФ, Изд «Питер», 2000.

Допоміжна

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Голос України. - 1996, 13 лип.
2. Про внесення змін до Конституції України: Закон України від 8 грудня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР України). – 2005. - №2. – Ст. 44.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р.
4. «Про зайнятість населення»/ Закон України зі змін. № 5067 - VI від 05.07.2012 [Електронний документ] Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua
5. Цивільний кодекс України. – 16.01.2003.
6. Закон України від 07.06.96 «Про захист від недобросовісної конкуренції»// ВВРУ.- 1996.- N 36, ст.164
7. Закон України від 24.03.95 № 108/95-ВР «Про оплату праці»// ВВРУ.- 1995.- № 17, ст.121
8. Закон України від 07.02.91 № 698-12 «Про підприємництво» // ВВРУ.- 1991.- № 14, ст. 168
9. Закон України від 27.03.91 № 887-12 «Про підприємства в Україні» // ВВРУ.- 1991.- № 24.- ст. 272

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www. rada.gov.ua
2. Державна служба статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www. ukrstat.gov.ua

Розробник

 (О. М. Кірієнко)
(підпис)

Гарант освітньої програми

 (А. С. Беліков)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
економічної теорії і права
Протокол від «28» 08 2019 року № 1